

תנ"ך דתי ידע ובקיאות לבתי ספר דתיים הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעה וחצי
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון - עיון בספר במדבר	(16x3)	- 48 נקודות
פרק שני - עיון בנביאים ראשונים	(14x2)	- 28 נקודות
פרק שלישי - בקיאות בנביאים ראשונים	(4x6)	- 24 נקודות
סך הכול		- 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : תנ"ך שלם בלי פירושים
- ד. הוראות מיוחדות : יש לענות על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات
סמל השאלון رقم النموذج שם השאלון اسم النموذج יש להדביק כאן ↑ מדבקת שאלון يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة نموذج امتحان	שנה הבנה חודש השנה موعد מס' תעודת הזהות סמל בית"ס رقم الهوية رقم المدرسة יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)
☐ מחברות دفاتر ☐ מתוך من ☐ מחברת الدفتـر	☐ יש לסמן במשבצת يجب الإشارة في المربع ☐ אם ניתנה מחברת נוספת إذا أُعطِيَ دفتر إضافي * التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

כתוב במחברת הבחינה בלבד, רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

בהצלחה!

פרק ראשון – עיון בספר במדבר (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה 16 נקודות).

1. פרק י"א – חטא המתאוננים והמתאווים

- א. (1) על פי מה שלמדתם, כתבו מה הייתה תלונת העם בפסוקים א'-ג', ומה הייתה תלונת העם בפסוקים ד'-ו'.

(2) בפסוקים ד'-ו' המן שאכלו במדבר מוזכר פעמיים. באיזה הקשר מוזכר המן בכל אחת מן הפעמים?

(6 נקודות)

- ב. "זָכְרָנוּ אֶת-הַדָּגָה, אֲשֶׁר-נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם" (פסוק ה').

חזקוני (לפסוק ה'): "זכרנו את הדגה - כשנילוס מתפשט כמנהגו ואחר כך חוזר למקומו הדגים נשארים בגומות בשיחין ונשותיהם שואבות מאותן השיחים והדגים נכנסים בכדיהם וכן ארז"ל-
"אשר נאכל במצרים חנם" - בלא טורח ובלא דמים."

- (1) לפי פירוש חזקוני, מה פירוש המילה "חנם" שבפסוק ה'?

- (2) על פי מה שלמדתם, הביאו הסבר נוסף לטענת העם בפסוק ה'.

(6 נקודות)

- ג. רמב"ן (לפסוק ו'): " 'בלתי אל המן עינינו' – שאפילו המזון אשר אנו חיים בו איננו בידינו שתהיה נפשנו דשנה ושבעה בו, אבל נתאווה לו ונישא עינינו אליו בכל עת כי אולי יבוא לנו [...] אמרו המשל הידוע: אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו".
על פי רמב"ן, הסבירו את טענת העם בפסוק ו'.

(4 נקודות)

2. פרק ט"ז – קרח ועדתו

א. עיינו בפסוקים א'-יא'.

(1) על פי פסוק ג', מה הייתה תלונת קרח ועדתו על משה?

(2) על פי פסוקים ה'-ז', מה הייתה ההצעה של משה לקרח ועדתו?

(3) על פי פסוקים ח'-י"א, מה טען משה כלפי קרח ועדתו?

(6 נקודות)

ב. רמב"ן (לפסוק א'): "אבל בבואם אל מדבר פארן ונשרפו באש תבערה ומתו בקברות התאוה רבים, וכאשר חטאו במרגלים לא התפלל משה עליהם ולא בטלה הגזירה מהם, ומתו נשיאי כל השבטים במגפה לפני ה', ונגזר על כל העם שייתמו במדבר ושם ימותו, אז הייתה נפש כל העם מרה והיו אומרים בליבם כי יבואו להם בדברי משה תקלות, ואז מצא קרח מקום לחלוק על מעשיו וחשב כי ישמעו אליו העם".
על פי רמב"ן, מדוע חשב קרח שהעם יתמוך בו בתלונה שלו על מעשי משה?

(6 נקודות)

ג. מדרש לקח טוב (פרשת קרח): "אמר רב: און בן פלת – אשתו הצילתו. אמרה לו: מה אכפת לך, אי [אם] משה רב – אתה תלמיד, אי [אם] קרח רב – אתה תלמיד".

(1) עיינו בפסוק א' ובפסוקים כ"ג–ל"ג.

בססו על הפסוקים את טענת המדרש שאון בן פלת ניצל.

(2) על פי המדרש, מה טענה אשתו של און בן פלת?

(4 נקודות)

3. פרק י"ט - פרה אדומה

א. (1) הציגו הסבר אחד למיקום של פרשת פרה אדומה בסדר הפרשות של ספר במדבר.

(2) הביאו הוכחה אחת מהפסוקים שאפר פרה אדומה מטמא טהורים ומטהר טמאים.

(6 נקודות)

ב. רש"י (לפסוק ב'): "לפי שהשטן ואומות העולם מונין [מעליבים] את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה — גזרה היא מלפניי ואין לך רשות להרהר אחריה".
על פי רש"י, מה השטן ואומות העולם טוענים בנוגע למצוות "פרה אדומה", ומהי התשובה שרש"י מביא בדבריו לטענה זו?

(6 נקודות)

ג. עיינו בפסוק ו'.

רש"י (לפסוק כ"ב): ומדרש אגדה העתקתי מיסודו של ר' משה הדרשן [...] 'עץ ארז ושני תולעת [...] ו'ארז' הוא הגבוה מכל האילנות [העצים] ו'אזוב' נמוך מכולם, סימן שהגבוה שנתגאה וחטא ישפיל עצמו כאזוב ו'תולעת' [שהם נמוכים] ויתכפר לו".
על פי רש"י, מהו המסר העולה מן השימוש בארז ובאזוב?

(4 נקודות)

4. פרק כז' – הבקשה של בנות צלפחד

א. עיינו בפסוקים א'-ד'.

(1) מהי הבקשה של בנות צלפחד, וכיצד נימקו את בקשתן?

(2) על פי פירוש שלמדתם, הסבירו לשם מה מזכיר הכתוב שבנות צלפחד הן מזרעו של יוסף.

(6 נקודות)

ב. רש"י (לפסוק ה'): " ויקרב משה את משפטן – התעלמה הלכה ממנו. וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר
 'והדבר אשר יקשה מכן תקרבון אלי' (דברים א', י"ז).".

(1) על פי רש"י, מדוע נתעלמה ההלכה ממשה?

(2) ציינו מקרה נוסף מחומש במדבר שבו משה שואל את ה' שאלה בענייני הלכה.

(6 נקודות)

ג. מדרש במדבר רבא פנחס, פרשה כ"א, י"ג:

יודע היה משה רבינו את הדין הזה, אלא באו [בנות צלפחד] לפני שרי עשרות תחלה. אמרו [שרי
 העשרות]: 'דין של נחלות הוא ואין זה שלנו אלא של גדולים ממנו'. באו אצל שרי חמשים. ראו
 שכיבדו אותן שרי עשרות, אמרו שרי חמשים: 'אף אנו יש שם גדולים ממנו'. וכן לשרי מאות, וכן לשרי
 אלפים, וכן לנשיאים [...] הלכו לפני אלעזר. אמר להם: 'הרי משה רבינו'. באו אלו ואלו לפני משה.
 ראה משה שכל אחד ואחד כיבד את מי שגדול ממנו, אמר [משה בליבו]: 'אם אומר להם את הדין
 אטול את הגדולה'. אמר להם: 'אף אני יש גדול ממני'. לפיכך 'ויקרב משה את משפטן וגו'".
 על פי המדרש, מדוע ענה משה שעליו לשאול את הקב"ה מהו הדין, אף על פי שהדין היה ידוע לו?

(4 נקודות)

5. פרק כ"ח

א. (1) מהו סדר הקרבנות שבפרק כ"ח?

(2) על פי מה שלמדתם, כתבו את הכלל שעל פיו נקבע סדר זה.

(6 נקודות)

ב. עיינו בפסוק ב'.

רמב"ן (לפסוק ב'): "וטעם 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי' – כי אחרי שאמר 'לאלה תחלק הארץ' (במדבר כ"ו, נ"ג) ציווה להשלים תורת הקורבנות שיעשו כן בארץ. כי במדבר לא הקריבו המוספים [...] ועכשיו חייב באי הארץ לעשות שם הכל, התמידין והמוספין ומנחתם ונסכיהם".

(1) על פי רמב"ן, מה ההבדל בין המדבר לבין ארץ ישראל בנושא הקורבנות?

(2) על פי רמב"ן, מה הקשר בין הציווי בפרק כ"ו לבין הציווי בפרק כ"ח?

(6 נקודות)

ג. ר' יוסף בכור שור (לפסוק ב'): "את קרבני לחמי" – לפי שהתמידים בכל יום, קורא אותם לחם, לפי שהלחם תדיר בכל יום מכל המאכלים, כך התמידים תדירים מכל הקרבנות".

(1) על פי ר' יוסף בכור שור, לאיזה קורבן התורה מתכוונת בכינוי "לחמי"?

(2) על פי ר' יוסף בכור שור, מדוע קורבן זה מכונה כך?

(4 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים ראשונים (28 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 6 - 9 (לכל שאלה — 14 נקודות).

שימו לב: תלמידים שלמדו שמואל ב ומלכים א יענו על שתיים משאלות 6 - 8

תלמידים שלמדו מלכים א – ב יענו על שתיים משאלות 7 - 9

6. שמואל ב, פרק ו' – הבאת ארון ה'

א. (1) עיינו בפסוק ו'.

הסבירו בלשונכם את המעשה של עֶזָה, ומדוע עשה זאת.

(2) מדוע בחר דוד להניח את ארון ה' בבית עֶבֶד אֲדָם הַגִּתִּי (פסוק י')?

(3) עיינו בפסוקים י"א-י"ב.

מדוע העלה דוד את ארון ה' לירושלים?

(6 נקודות)

ב. עיינו במדרש שלפניכם (לפסוקים כ"כ-כ"א):

"וכך אמרה לו מיכל: של בית אבי היו צנועין כל כך, ואתה עומד ומגלה לבושך כאחד הריקים! כיון

שגמרה דבריה אמר לה: וכי לפני מלך בשר ודם שיחקתי, ולא לפני מלך המלכים שיחקתי?"

(במדבר רבה, פרשת במדבר ד').

(1) הסבירו בלשונכם את התשובה של דוד למיכל.

(2) הביאו ראיה מפסוקים י"ד-כ"ג, לדברי דוד שבמדרש שלפניכם.

(6 נקודות)

ג. " וַיִּסֹּף עוֹד דָּוִד אֶת-כָּל־בְּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אָלֶף, וַיָּקָם וַיִּלָּךְ דָּוִד, וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ, מִבְּעָלֵי יְהוּדָה ;

לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם, אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים" (פסוקים א'-ב').

אברבנאל: "והנה אף לזה הבחורים לבד [בלבד], אף על פי שלא היה עניין מלחמה לשיצטרך אליה בחורי

כוח, לפי שחשב דוד אולי יבואו פלישתים וייקחו את ארון האלקים, הנה כדי לשומרו מהאויבים קיבץ

אותם הבחורים, ואולי שקיבצם גם כן לפזז ולכרכר לפני הארון שזה יאות יותר לבחורים".

על פי אברבנאל, מדוע אסף דוד בחורים בלבד ללוות את ארון ה'? כתבו בלשונכם שתי סיבות.

(2 נקודות)

7. מלכים א, פרק ג', פסוקים ה'-כ"ח.

א. (1) מה מבקש שלמה מה'?

(2) ציינו שני דברים שה' נותן לשלמה ללא תנאי ודבר אחד שה' יתן לשלמה אם יקיים את התנאי שה' הציב לו.

(6 נקודות)

ב. (1) עיינו בפסוק ז'.

מדוע שלמה מכנה את עצמו "נער קטן"?

(2) מה הקשר בין החלום שחלם שלמה בגבעון ובין הסיפור על משפט שלמה?

(6 נקודות)

ג. מצודת דוד (לפסוק כ"ה): " 'גזרו' – מתוך דבריהן הכיר המלך בחוכמתו הדין עם מי, ואמר להיושבים לפניו שכן הוא האמת שהאחת גנבה [את] הילד החי, ולאמת [את] דבריו עשה בחינה".

(1) על פי מצודת דוד, כיצד ידע שלמה מי היא אמו של הילד?

(2) על פי מצודת דוד, מדוע בחן שלמה את הנשים בהצעה לגזור את הילד?

(2 נקודות)

8. מלכים א, פרק י"ז – אליהו הנביא

א. (1) עיינו בפסוקים ב'-ט"ז.

כתבו שתי נקודות דמיון בין סיפור ישיבתו של אליהו בנחל פְּרִית ובין סיפור ישיבתו אצל האלמנה בצרפת.

(6 נקודות)

ב. עיינו בפסוק י"ג ובפירוש רלב"ג שלפניכם:

רלב"ג (לפסוק י"ג): " ואך עשי לי משם עגה קטנה בראשנה' – הינה ציווה לה אליהו זה, כי מפני פְּלִפְלָה [מפנישהיא פרנסה] אותו יביא השם יתברך הברכה בקמח ובשמן, ואם תעשה לה ולבנה תחילה וכלה הקמח והשמן בו".

(1) על פי רלב"ג, מהי השאלה המתעוררת מדברי אליהו לאישה?

(2) כתבו את התשובה של רלב"ג על שאלה זו.

(6 נקודות)

ג. האלשיך (למלכים א, פרק י"ז): "אך עיקר העניין הוא למען יראה [אליהו] במקום ההוא צרת אלמנה ויתום אשר הוא יתברך מרחמם [מרחם עליהם] [...] ומהם יראה כי כמה וכמה כיוצא בהם בכל המון ישראל אשר ייתמו [ימותו] ברעב ללחם, באופן שטוב [ש]הוא [אליהו] יבקש עליהם רחמים ויהיה טל ומטר לפי דברו".

על פי פירוש האלשיך, מה רצה ה' ללמד את אליהו באמצעות הציווי ללכת אל האישה האלמנה שבצרפת?

(2 נקודות)

9. מלכים ב, פרקים כ"ב-כ"ג – מלכות יאשיהו

א. (1) עיינו בפרק כ"ב, פסוקים ג'-י"ג.

מהי הפעולה שציווה עליה יאשיהו, ומה התגלה בעקבות פעולה זו?

(2) עיינו בפרק כ"ב, פסוקים י"ד-כ'.

מה הייתה נבואת חולדה בנוגע לעתיד ירושלים, ומה הייתה נבואת חולדה בנוגע לעתידו של יאשיהו?

(3) מהו הנימוק של חולדה לגורלו של יאשיהו?

(6 נקודות)

ב. עיינו בפרק כ"ג פסוקים כ"א-כ"ה.

ציינו שתי פעולות שעשה יאשיהו שעליהן מעיד הכתוב שהיו מיוחדות ויוצאות דופן. בכל פעולה צטטו את הביטוי שמדגיש את העובדה שהפעולה שנעשתה הייתה יוצאת דופן.

(6 נקודות)

ג. עיינו בפרק כ"ב, פסוקים י"ד-כ' **ובמלכים א**, פרק י"א, פסוקים י"א-י"ג.

כתבו נקודת דמיון אחת בין ההקלה בעונשו של יאשיהו ובין ההקלה בעונשו של שלמה, והסבירו מהי הסיבה להקלה בעונשו של שלמה.

(2 נקודות)

פרק שלישי - בקיאות בנביאים ראשונים (24 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 10 - 12 (4 נקודות).

שימו לב: תלמידים שלמדו שמואל ב ומלכים א יענו על אחת מהשאלות 10 - 11

תלמידים שלמדו מלכים א – ב יענו על אחת מהשאלות 11 – 12

10. כתבו את האירועים שלפניכם על פי סדר התרחשותם (שמואל ב')

מות אוריה החיתי, כיבוש מצודת היבوسی, רצח אמנון, מות עוזה, בקשת דוד מנתן לבנות את בית

המקדש.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

11. כתבו את סדר האירועים שלפניכם על פי סדר התרחשותם (מלכים א')

פילוג הממלכה, ה' נראה אל שלמה בגבעון, צוואת דוד לשלמה, אדורם נרגם באבנים, המלכת שלמה.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

12. בחרו בשלושה מן המלכים שלפניכם וציינו אירוע היסטורי משמעותי שהיה בתקופתם (מלכים)

שלמה, ירבעם בן נבט, חזקיהו, הושע בן אלה, צדקיהו.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

ענו על חמש מהשאלות 13 - 23 (4 נקודות לשאלה).

שימו לב: תלמידים שלמדו שמואל ב ומלכים א יענו על חמש מהשאלות 13 - 18

תלמידים שלמדו מלכים א – ב יענו על חמש מהשאלות 18 - 23

13. א. מי אמר למי: "הננו עצמך ובשרך אנחנו"?

ב. מהי הבקשה שביקשו בעקבות אמירה זו?

14. בחרו **בשניים** מן הפריטים האלה: העוורים והפסחים, עגלה חדשה, גג בית המלך, שתי לביבות, וציינו את ההקשר שבו הוזכר כל אחד מהם.

15. א. מי "כרכר בכל עוז לפני ה'" ובאיזה אירוע עשה זאת?

ב. ציינו את תגובתו של אחד מהשותפים לאירוע. בתשובתכם ציינו מי הוא המגיב.

16. א. מה החסד שעשו בני ברזילי הגלעדי עם דוד?

ב. מה השכר שקיבלו על החסד שעשו?

17. בחרו **בשניים** מן המקומות האלה: מעיין הגיחון, הר הכרמל, שכם, וציינו את ההקשר שבו הוזכר כל אחד מהם.

18. א. מי צעק "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו" ומיהו ה"אב" שעליו מדובר?

ב. מהו ההקשר שבו נצעקה צעקה זו?

19. א. מה הייתה עצת הזקנים לרחבעם, ומה הייתה עצת הילדים לרחבעם?

ב. איזו עצה קיבל רחבעם – את עצת הזקנים או את עצת הילדים?

20. בחרו בשניים מהדמויות האלה: , יאשיהו, צדקיהו, גדליה בן אחיקם וצינו איך סיים כל אחד מהם את חייו.

21. א. מי יצא לגלות יחד עם יהויכין מלך יהודה ולהיכן גלו?

ב. מי נשאר בארץ ולא גלה עם המלך יהויכין?

22. א. על פי הכתוב בתנ"ך, ציינו את התאריך המלא שבו נבוכדנאצר מלך בבל צר על ירושלים.

ב. על פי הכתוב בתנ"ך, ציינו את התאריך המלא שבו נבוכדנאצר מלך בבל החרב את ירושלים.

23. א. מה היה שמו הקודם של המלך יהויקים ומי שינה את שמו?

ב. מה היה שמו הקודם של המלך צדקיהו ומי שינה את שמו?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך